

80-річчя
академіка НАН України
М.А. ГОЛУБЦЯ

30 жовтня виповнилося 80 років відомому вченому в галузі геоботаніки, громадському і політичному діячу академікові НАН України Михайлу Андрійовичу Голубцю.

М.А. Голубець народився в 1930 р. у с. Великий Любінь на Львівщині. Закінчив Львівський сільськогосподарський інститут, аспірантуру Львівського інституту лісового господарства. Протягом 1956–1974 рр. працював у Львівському сільськогосподарському інституті, Науково-дослідному інституті землеробства і тваринництва Західних регіонів УРСР (Львів), Науково-природознавчому музеї АН УРСР (Львів), Львівському відділі Інституту ботаніки ім. М. Холодного АН УРСР, Державному природознавчому музеї АН УРСР (Львів).

З 1974 р. — керівник Львівського відділення Інституту ботаніки АН УРСР, з 1991 р. — перший директор Інституту екології Карпат НАН України (Львів). Сьогодні Михайло Андрійович — почесний директор інституту, очолює секцію «Фундаментальні та прикладні проблеми екології» Наукової ради з проблем навколишнього середовища і сталого розвитку НАН України, член Бюро Відділення загальної біології НАН України.

Перші наукові праці вченого присвячені питанням росту, продуктивності, довговіч-

ності, вирощування культур смереки європейської у рівнинній частині західних областей України, а також проблемам водної та вітрової ерозії ґрунтів, протиерозійній організації території та впровадженню протиерозійних заходів на еродованих землях. Тема кандидатської дисертації — «Смерека в культурах західних областей України», докторської — «Смерекові ліси Українських Карпат».

Разом із професором К.А. Малиновським Михайло Андрійович розробив принципи еколого-фітоценологічної класифікації і класифікації рослинності. Значне місце серед його робіт у 60-ті роки належить дослідженням історії виникнення ялини європейської, її поширення у післяльодовиковий період, систематичного положення у межах роду, внутрішньовидової структури, екологічних, морфологічних, лісівничих особливостей її різновидів і форм.

З 70-х років М.А. Голубець пов'язує свою наукову діяльність із біогеоценологією. Він став ініціатором і учасником комплексних досліджень структурно-функціональної організації наземних екосистем у західних областях України, багато зробив для впровадження методів системного аналізу, математичного моделювання і кібернетики в екологію.

У наступні роки вчений дедалі більше уваги приділяє характеру взаємовідношень між біотичною і соціальною формами організації на планеті, розкриттю кібернетичної суті цих взаємовідношень, обґрунтовує концепцію соціосфери як складної саморегульованої надсистеми. Розвиваючи вчення В.І. Вернадського, Михайло Андрійович досліджує функціональну роль у біосфері й соціосфері «плівки життя», показує темпи її деградації під впливом господарського використання, доводить необхідність її охорони, розумного керування екологічними, економічними, демографічними, соціальними та іншими процесами в соціосфері.

М.А. Голубець опублікував понад 500 праць (у т.ч. 17 монографій) з питань ґрунтознавства, ботаніки, лісової фітоценології, екосистемології, геосоціосистемології. Він редактор 20 колективних праць і монографій. У вересні 2010 року завершив написання книги «Середовищезнавство (інвайронментологія)», редагує рукопис брошури «Типологічне впорядкування різноманітності лісових угруповань України».

Під керівництвом Михайла Андрійовича захищено 2 докторські та 15 кандидатських дисертацій.

М.А. Голубець — відомий громадський і політичний діяч. Упродовж 1990–1994 рр. був депутатом Верховної Ради України, головою підкомісії з питань екології та охорони навколишнього природного середовища; протягом 1995–1996 рр. — членом Львівського облвиконкому, а з 1996 року є членом Львівського міськвиконкому, заступником голови Львівської крайової організації Конгресу української інтелігенції. У грудні 1991 р. брав участь у Біловезькій зустрічі глав України, Білорусі та Росії, яка стала вирішальним кроком до припинення існування СРСР.

Ученого нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1980), орденом «За заслуги» III ступеня (1998).

Наукова громадськість, колеги та друзі вітають Михайла Андрійовича з ювілеєм, зичать міцного здоров'я, невичерпної енергії, творчих успіхів.

70-річчя академіка НАН України Г.В. ЄЛЬСЬКОЇ

15 жовтня виповнилося 70 років визначному вченому в галузі молекулярної біології академікові НАН України Ганні Валентинівні Єльській.

Г.В. Єльська народилася в 1940 р. у Донецьку. Після закінчення із відзнакою Донецького медичного інституту в 1965 р. стала аспіранткою Інституту біохімії НАН України у відділі нуклеїнових кислот. У 1968 р. Ганна Валентинівна достроково захистила кандидатську, а в 1976 р. — докторську ди-

сертації. З 1978 року працює в Інституті молекулярної біології і генетики НАН України, де подолала шлях від завідувача відділу механізмів трансляції генетичної інформації до директора, яким її обрано в 2003 р.

Фундаментальні дослідження Г.В. Єльської були сконцентровані на вивченні факторів і молекулярних механізмів, які зумовлюють ефективність і точність експресії геному на рівні трансляції у вищих еукаріотів. Уперше на прикладі білків молока